

Praktijkvoorbeeld Dairy Academy

BEDRIJFSPROFIEL

eigenaren	Royal A-ware en Fonterra
plaats	Oenkerk
melkproductie	1,8 miljoen kg 4,20 3,40
grondgebruik	108 ha grond
waarvan gras	87 ha
waarvan beheersgrond	23 ha
voerefficiëntie	1,45
pregnancy rate	30 procent (streefwaarde)

De praktijkschool in Oenkerk is voor veel oud-landbouwstudenten bekend terrein. Sinds 2014 is het bedrijf in handen van Royal A-ware en Fonterra. Samen met verschillende kennispartners verzorgen zij nog steeds – nu private – lessen op het bedrijf. Maar voorop staat dat het melkveebedrijf efficiënt moet draaien en als voorbeeld dient voor de melkleveranciers van Royal A-ware.

TEKST DIANE VERSTEEG

Tijdens de rondleiding over het bedrijf lopen er twee groepen studenten onder begeleiding van een docent door de stal. In dat opzicht is het nog net zoals in 1962, toen de voorloper van Dairy Academy Oenkerk de naam 'Praktijkschool Oenkerk' kreeg. Op de vraag of oud-studenten nog iets van de oude praktijkschool terug kunnen zien op het bedrijf, moet bedrijfsleider Jurjen de Jong (34) even nadenken. 'De koefamilies zijn hetzelfde', zegt hij. 'En de zuivelafdeling is er nog. We melken inmiddels met drie melkrobots, het eigenaarschap is overgegaan naar Royal A-ware en ook in de gebouwen van het melkveebedrijf is het nodige veranderd.' Annemarie de Jong (29, geen familie van Jurjen) geeft aan dat er de komende jaren nog voldoende uitdagingen zijn om het melkveebedrijf vooral op technisch en economisch gebied up-to-date te krijgen. Ze is in dienst van Royal A-ware en coördineert onder andere de activiteiten die de partners van Dairy Academy Oenkerk op het melkveebedrijf organiseren. Daarnaast is ze ook intensief betrokken om de gehele locatie weer aantrekkelijk te maken en de

gebouwen die niet meer worden gebruikt, op te ruimen. Daarnaast werd recentelijk in verschillende gebouwen asbest gesaneerd en kwamen in een eerder stadium een hygiënesluis en klaslokalen bij de ligboxenstal. 'We willen er weer graag een "state-of-the-art"-locatie van maken.'

Top vijf beste bedrijfssaldo

Initiatiefnemers van de Dairy Academy Oenkerk zijn Royal A-ware en Fonterra. 'De bedoeling is dat Dairy Academy Oenkerk uitgroeit tot een platform voor training en innovatie in de melkveehouderij en zuivelproductie', vertelt Annemarie. 'In eerste instantie voor de melkveehouders die leveren aan Royal A-ware, maar van ons praktijk-onderzoek profiteert uiteindelijk de hele melkveesector.' Ze vertelt dat het praktijkbedrijf niet alleen voor de leveranciers van Royal A-ware, maar ook voor de medewerkers en afnemers van dit zuivelbedrijf een belangrijke uitstraling heeft. 'We hebben hier een medewerkerspraktijkdag voor Royal A-ware georganiseerd. Op de zuivelafdeling zaten de kantoormedewerkers voor het eerst met de handen in de wrongel', zegt ze lachend. 'Maar ook onze afnemers nodigen we regelmatig uit voor een rondleiding over het melkveebedrijf. Zo brengen we de dagelijkse praktijk van het melkvee- en zuivelbedrijf dichterbij naar de supermarkt.'

Het melkveebedrijf is met 190 melkkoeien en 95 stuks jongvee groter dan gemiddeld. Jurjen de Jong is bedrijfsleider, maar het voelt echt als zijn eigen bedrijf, zo vertelt hij. 'Natuurlijk ben ik vanwege de afspraken met de partners gebonden aan bepaalde adviseurs en leveranciers. Maar de dagelijkse leiding is in mijn handen. In praktische zin bepaal ik zelf mijn werkwijze.' Annemarie vult aan: 'Royal A-ware en Fonterra streven ernaar dat het bedrijf qua saldo tot de beste vijf procent van Nederland behoort. Dat betekent dat we streven naar een optimale kostprijs.' Jurjen vult dit in door te streven naar een dagproductie van 36 kg melk per koe. 'Of 190 kilo melk per kilo fosfaat op jaarbasis', zegt hij. 'Goed voeren, maar vooral goed opfokken, is letterlijk van levensbelang als het gaat om een hoge productie per koe.'

Jongveeopfok volgens vast stramien

Vanaf dag één krijgt de jongveeopfok daarom alle aandacht. Kalveren krijgen in de eerste drie dagen een hoge kwaliteit biest. De kwaliteit wordt bepaald met een brixrefractometer. De hoogste kwaliteit biest wordt ingevroren en bewaard voor de vaarskalveren. 'Binnen een uur na

Links: Annemarie de Jong is projectleider van Dairy Academy Oenkerk

Rechts: Jurjen de Jong is bedrijfsleider van het melkveebedrijf

Links: hoge kwaliteit biest wordt bewaard en ingevroren voor de vaarskalveren

Midden: na drie dagen gaan de kalveren over op kunstmelk

Rechts: vanaf dag tien komen de kalveren bij de drinkautomaat

De ligboxenstal biedt ruimte aan 195 melkkoeien en 95 stuks jongvee

de geboorte moet een kalf drie liter biest binnenkrijgen', laat Jurjen weten. 'Daarna krijgen ze in het voerschema van de andere kalveren drie keer per dag twee liter biest, zodat ze binnen 24 uur acht liter biest binnenkrijgen.' Na drie dagen biest krijgen de kalveren zes liter kunstmelk per dag, verdeeld over drie giften. 'Vanaf dag tien komen de kalveren bij de drinkautomaat. Dan gaat de melkgift omhoog naar acht liter per dag', gaat Jurjen verder.

Opvallend is dat alle kalveren een kalverdek dragen. 'Zo kunnen de kalveren alle opgedane energie in de groei steken en hoeven ze minder energie te gebruiken om het eigen lichaam warm te houden', legt Jurjen uit. Na tien weken stopt de melkperiode en krijgen de kalveren vrijwel onbeperkt ruwvoer, voornamelijk hooi en graskuil. Jurjen houdt de groei van de dieren bij. In de eerste negen maanden streeft hij naar één kilo groei per dier per dag. Om de groei te monitoren worden alle kalveren direct na de geboorte gewogen. Na de melkperiode van tien weken worden ze nog eens gewogen en vanaf negen maanden wordt maandelijks de borstomvang van de dieren gemeten. 'We streven naar een afkalfleeftijd van 22 maanden', zegt hij. Vanaf twaalf maanden krijgt elk dier een Ovalert-sensor aan de poot. Het gewicht van het dier is leidend voor inseminatie. Om het gewicht te bepalen, meet Jurjen

de borstomvang van het dier. Dit is een goede indicatie voor het gewicht. 'De pinken moeten minimaal 400 kilo wegen. Dat betekent dat we vaak beginnen met insemineren als de pink twaalf maanden oud is.'

Sturen op 'pregnancy rate'

Dairy Academy Oenkerk streeft ernaar om maandelijks vier vrouwelijke drachtigheden te maken voor de eigen opfok. Om het succes van de inseminaties bij te houden, gebruikt Jurjen de – in grotere veestapels gebruikelijker – Amerikaanse kengetallen als insemination rate, conception rate en pregnancy rate. 'Deze kengetallen zitten het dichtst op de praktijk', vindt Jurjen. 'Een kengetal als tussenkalftijd is een getal dat je pas achteraf weet en waarop je niet of minder goed kunt sturen.'

Jurjen streeft naar een pregnancy rate van minimaal 30 procent. Dit getal is gebaseerd op het aantal koeien dat in een bepaalde periode beschikbaar is voor inseminatie en vervolgens daadwerkelijk drachtig wordt. 'Een drachtige koe is meer waard', zegt Jurjen. 'Als koeien langer uitlopen naar het einde van de lactatie, worden ze sneller vet en zetten ze de energie om in vlees in plaats van melk.' Dat gaat ten koste van de hoeveelheid melk per kilogram fosfaat. 'Koeien moeten snel drachtig zijn om zo productief mogelijk te zijn. We insemineren maximaal zes keer.

En als een koe na 150 lactatiedagen nog niet drachtig is, stoppen we met insemineren.’

Een belangrijk verbeterpunt na de aankoop van Dairy Academy Oenkerk in 2014 was de verbetering van de uiergezondheid. ‘In oktober 2014 lag het celgetal op 300. We hebben dit structureel aangepakt’, vertelt Jurjen. Naast het afvoeren van hoogcelgetalkoeien werd er meer volgens protocol gewerkt. ‘Als de robot een afwijking constateert, voeren we direct bacteriologisch onderzoek uit’, zegt hij. Infecties worden altijd geregistreerd en specifiek behandeld. ‘Nu ligt het celgetal op een tank-niveau van rond de 100.’

Naast de aandacht voor de jongveefok en verbetering van de uiergezondheid is ook voerefficiëntie een belangrijk aandachtspunt. Het voeren is uitbesteed aan een loonwerker, die elke ochtend om zeven uur met een zelfrijdende voermengwagen komt voeren. ‘Ik wil mijn geld verdienen in de stal’, zegt Jurjen over deze keuze. ‘Het enige mechanisatiewerk dat ik zelf doe, is schudden en kunstmest strooien.’

Zeven snedes gras in 2016

Naast gras en mais bestaat het rantsoen uit bierbostel en suikerrijke pulp. Per melkbeurt krijgen de koeien maximaal drie kilo brok, per dag maximaal acht kilo. ‘We streven naar een voerefficiëntie van 1,50 tot 1,55, maar nooit lager dan 1,45’, zegt Jurjen. ‘Dat betekent dat we per kilogram droge stof een melkopbrengst van minimaal 1,45 kg melk willen hebben. Hierbij streven we naar een maximale melkopbrengst uit ruwvoer.’ Voor de teelt van het ruwvoer is 108 hectare beschikbaar. ‘Afgelopen jaar wisten we van de 64 hectare grasland zes snedes gras – van een aantal percelen zelfs zeven – te halen, met gemiddeld 950 vem en 16 tot 18 procent eiwit’, vertelt Jurjen. Van de 21 hectare mais werden kuilen gemaakt met 1000 vem en 400 kg zetmeel. ‘Het draait om inkuilstrategie’, zegt hij hierover. In samenwerking met de partners wordt het ruwvoer akkerbouwmatig geteeld, wat neerkomt op meer aandacht voor de bodemconditie, specifieke bemesting en vervolgens extra aandacht voor de opbrengst. Dairy Academy-partner Kamps de Wild voerde een zogenaamde ‘Veris-scan’ uit, waarmee de kwaliteit van de bodem in kaart werd gebracht. Ook werd een drogestof- en massameter op de hakselaar gemonteerd, waarmee de opbrengst per vierkante meter inzichtelijk werd. ‘Met een drone kon vervolgens de mestbehoefte worden bepaald, en een kunst-

meststrooier met een gps-inrichting doseerde precies de hoeveelheid kunstmest’, vertelt Annemarie hierover. Van de 87 hectare grasland is 23 hectare in gebruik als beheersgrond voor weidevogels. ‘Het laat ook onze maatschappelijke betrokkenheid zien’, gaat Annemarie verder. ‘Helaas ligt de beheersgrond op afstand van het bedrijf en is voor bezoekers amper zichtbaar. Misschien nog wel bijzonderder is dat de eieren hier amper uitkwamen: juist op onze “intensieve” gronden, dicht bij de bebouwing, kwamen meer eieren uit. Op de beheersgronden lijkt er meer predatie te zijn.’ Jurjen en Annemarie vermoeden dat de bebouwing de roofdieren afschrikt.

Gemiddeld honderd bezoekers per week

Dat Dairy Academy Oenkerk gemiddeld honderd bezoekers per week ontvangt, beperkt Jurjen niet in zijn werkzaamheden. ‘Van september tot maart zijn er vrijwel dagelijks bezoekers op het bedrijf, in de zomer is het wat rustiger’, zegt Jurjen, die aangeeft zijn werkzaamheden om de bezoektijden heen te plannen. ‘Maar als robotboer slaap ik niet uit hoor’, vervolgt hij lachend. ‘Elke dag ben ik vanaf half zes ’s morgens in de stal. Samen met onze vaste medewerker Henk de Vries voeren we dan de taken uit. Henk voert de kalveren, ik controleer de koeien.’ ‘Rond negen uur hebben wij koffietijd en dan beginnen de eerste lessen in de stal. Tegen drie uur ’s middags zitten de meeste lessen er weer op.’ Om zes uur ’s avonds zit Jurjen samen met zijn vrouw en kinderen aan tafel. ‘Om half tien doe ik de laatste ronde. Dan gaan de lichten in de stal uit en komt er weer een nieuwe dag.’

Links: vanaf tien weken bestaat het rantsoen voor de kalveren uit hooi en graskuil. Vanaf negen maanden bepaalt Jurjen het lichaamsgewicht door de borstomvang te meten

Rechts: vanaf twaalf maanden worden de pinken geïnsemineerd, mits ze 400 kilo wegen. De pinken dragen Ovalert-sensoren voor tochtdetectie

Video: Dairy Academy Oenkerk

In een video op onze site vertellen Jurjen en Annemarie meer over Dairy Academy Oenkerk

► Film op veeteelt.nl